

розробці цієї системи застосовувалася методика, яка закладена в системі рейтингового аналізу фінансового стану KAPER і передбачає розрахунок 15 показників.

Таким чином, кредитні спілки для аналізу своєї діяльності можуть використовувати різні методики, проте жодна не дає можливості всебічно проаналізувати фінансовий стан та діяльність кредитної спілки.

Література:

1. Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16.01.2004 № 7.

2. Річардсон Д. Система моніторингу діяльності кредитних спілок (PEARLS) / Д. Річардсон. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/gkr/074.htm.

3. Швець Н.Р. Проблеми оцінки фінансового стану та ефективності діяльності кредитної спілки / Н.Р.Швець, О.М. Осадець. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.2/73.pdf>.

УДК 657.62

Орловська Т.М.

к.е.н, старший викладач,

Тернопільський національний економічний університет

ФОРМУВАННЯ АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Ефективність діяльності суб'єктів господарювання завжди займало важливе місце серед актуальних проблем вітчизняної й зарубіжної економічної науки. Зацікавленість цим питанням виникає на різних рівнях управління економікою – від власників приватного підприємства до керівників держави.

Фактично визначення ефективності діяльності підприємства полягає в оцінці його результатів. Такими результатами можуть бути обсяги виготовленої продукції в натуральному чи вартісному (за оптовими цінами або за собівартістю) виразі або прибуток. Але ж сама по собі величина цих результатів не дає змоги робити висновки про ефективність або неефективність діяльності підприємства, оскільки невідомо, якою ціною отримані такі результати. Звідси для отримання об'єктивної оцінки ефективності діяльності підприємства необхідно також урахувати оцінку тих витрат, які дали змогу одержати ті чи інші результати.

Загальна методологія визначення ефективності може бути відображена співвідношенням, за яким її рівень рівний частці певного результату і ресурсів. При цьому слід мати на увазі, що, звичайно, перелік ресурсів підприємства, котрі визначають ефективність його діяльності, не є вичерпним.

Узагалі ж питання стосовно того, що вважати результатами виробництва,

а що – витратами, які зумовили появу цих результатів, є дискусійним. Кожен із цих підходів має свої переваги та недоліки, а доцільність їх застосування визначається конкретними обставинами та встановленими завданнями.

У системі показників ефективності виробництва виділяють такі групи: ефективність використання основних засобів; ефективність використання оборотних засобів; ефективність використання праці (трудових ресурсів); ефективність окремих видів діяльності; узагальнюючі показники ефективності діяльності підприємства. Показники ефективності таким чином взаємопов'язані між собою, що відображають об'єктивні зв'язки між сторонами виробничих, фінансових та інших процесів на підприємстві. Так, наприклад, рентабельність активів визначається рентабельністю продажів та оборотністю активів; на рівень рентабельності власного капіталу впливають фактори, які знаходяться у сфері управління виробничо-господарською діяльністю підприємства (оборотність активів та рентабельність продажів) й у сфері фінансової діяльності тощо.

Використання моделей, які відображають такі взаємозв'язки дозволяє суттєво підвищити рівень прийняття управлінських рішень на підприємстві. Зокрема, для кількісної оцінки взаємодії показників рентабельності й впливу на них інших факторів пропонуємо використовувати індексний метод аналізу. Метод індексного аналізу показників ефективності передбачає розкладання початкових формул розрахунку за кількісними та якісними характеристиками інтенсифікації виробництва і підвищення ефективності діяльності підприємства.

Доцільно використовувати такі мультиплікативні моделі, як двофакторну модель рентабельності активів та трьохфакторну – рентабельності власного капіталу, більш відомі під назвою моделі Дюпона, тому як розробки в сфері факторного аналізу, котрі ведуться з початку ХХ ст. (до них належить модель Дюпона), мають велике значення для розширення можливостей використання аналітичних показників для внутрішнього аналізу й управління на підприємстві. Крім того, в основу розрахунку зазначених показників покладена величина чистого прибутку, яка є важливим мірилом діяльності підприємства саме для власників, адже для них визначальним є кінцевий фінансовий результат, котрий можна отримати у вигляді дивідендів або реінвестувати з метою розширення масштабів діяльності і посилення своїх ринкових позицій.

Отже, показники рентабельності повніше, ніж прибуток характеризують кінцеві результати господарювання, тому як їх величина відображає співвідношення ефекту і вкладеного капіталу чи використаних ресурсів.

В цілому факторні моделі рентабельності розкривають важливі причинно-наслідкові зв'язки між показниками фінансового стану та фінансовими результатами. Зокрема розкладання ключових показників на фактори, їхні складові, дозволяє визначити та дати порівняльну характеристику основних причин, які вплинули на зміни того чи іншого показника, а також визначити темпи економічного росту та приросту підприємства. Крім того факторні моделі використовують для прогнозування фінансової стійкості підприємства.